

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto hallituksen esityksestä laeiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain ja alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta sekä virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi voimassa olevaa virvoitusjuomaverosta annettua lakia sekä alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia. Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi keväällä 2023 vahvistettu laki virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta, joka oli jäänyt odottamaan Euroopan komission valtiontukihyväksyntää. EU-käsittelyn jälkeen päätettiin selkeyden takia tehdä uusi lakimuutos, johon komission edellyttämät muutokset sisällytettiin.

Verotason korottaminen on kannatettavaa. Jotta verolla olisi kulutukseen vaikutusta, tulisi sen olla mahdollisimman korkea. Virvoitusjuomat eivät ole terveellisiä eivätkä ravitsemuksellisesti tarpeellisia - niitä voidaan pitää ei-välttämättömyystuotteina. Vedelle päinvastoin ei edelleenkään tulisi asettaa veroa ollenkaan, koska vesi on välttämätöntä ja ravitsemuksen kannalta suositeltavin juoma. Pullotetun veden verottamista voi pitää kuitenkin hyväksyttävänä esimerkiksi ympäristönsuojelullisista syistä. Suomessa ei ole puutetta juomakelpoisesta talousvedestä, jonka takia myös pullotettua vettä voidaan pitää ei-välttämättömyystuotteena. Pullotettua vettä ei kuitenkaan olisi perusteltua verottaa yhtä ankarasti kuin sokeroituja virvoitusjuomia.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Esityksen mukaan makuvesistä ja muista pakatuista vesistä sekä sokerittomista juomista perittäisiin veroa jatkossa 20 snt/l. Nykytilanteessa veroa peritään 13 snt/l ja aikaisemmassa ehdotuksessa esitettiin 9 snt/l veroa. Yli 4,8 g/100 ml sokeria sisältävistä juomista veroa perittäisiin jatkossa 27 snt/l kun taas edellisen ehdotuksen mukaan vastaava vero olisi ollut 16 snt/l. Eli vesien ja sokerittomien juomien vero tulisi olemaan jopa 74 % alhaisempaan sokeri- luokkaan verrattuna ja 34 % korkeimpaan sokeriluokkaan verrattuna. Vaikka verotasot olivat edellisessä ehdotuksessa maltillisemmat, vastaavat suhdeluvut olivat vain 34 % ja 18 %.

Vuoden 2023 esitystä voitiin pitää terveysperusteisesti paremmin perusteltuna.

Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että ainakin pakatun veden vero olisi tuntuvasti alhaisempi kuin virvoitusjuomien vero yleisesti. Myös makuvesistä ja sokerittomista juomista tulisi veron olla suhteellisesti esitettyä matalampi sokerilla makeutettuihin juomiin verrattuna.

Ministeriö pitää komission valtioneuvoston tarkastelussa esitettyjä huomioita ja niiden pohjalta tehtyjä muutoksia perusteltuina. Kiinteitä juoma-aineita tulee kohdella kuten niistä valmistettuja nestemäisiä juomia, koska ne ovat toisiaan korvaavia ja vastaavat toisiaan terveysnäkökulmasta. Myös pakkaamattomia juomia tulisi kohdella vastaavalla tavalla kuin pakattuja juomia. Pidämme käytännön kannalta kannatettavana, että pakkaamattomia juomia verotettaisiin yhden verotason mukaan. Se on käytännössä toteutettavissa helpommin verrattuna siihen, että pakkaamattomille juomille käytettäisiin eri verotasoja sokeripitoisuuden mukaan.

Maitoa korvaavien kasvijuomien kalsiumpitoisuus tulisi olla vähintään 119 mg/100 ml. Ministeriö pitää erityisen kannatettavana, että kasvipohjaisten juomien verovapauden edellytyksiä täydennetään ravintoainepitoisuutta (kalsiumpitoisuutta) koskevalla vähimmäisvaatimuksella. Komissio katsoi, että maidonkaltaiset juomat tulee myös ravintosisällöltään vastata maitoa, jotta niitä voitaisiin verokohtelussa verrata maitoon. Komissio näki, että kalsiumin ottaminen kriteeriksi olisi riittävä ja vastasi Irlannissa vuonna 2018 käyttöönotettua sokeriveroa virvoitusjuomille. Myös suomalaisten ruokavaliossa maitotuotteet ovat selvästi parhaita kalsiumin lähteitä verrattuna kaikkiin muihin elintarvikeryhmiin.

Maidon merkitys suomalaisten ruokavaliossa on muidenkin ravintoaineiden kuin kalsiumin kannalta merkittävä. Maito on raaka-aineista tärkein jodin lähde suomalaisilla heti suolan jälkeen, muodostaen yli 30 % jodin saannista. Laajan D-vitaminoinnin takia maitotuotteet ovat aikuisilla heti levitettävien ravintorasvojen jälkeen parhaita D-vitamiininlähteitä, muodostaen aikuisilla yli 30 % ja lapsilla melkein 50 % D-vitamiinin saannista. B12 -vitamiinin lähteenä maitovalmisteet ovat toiseksi suurin lähde liha- ja kananmunaruokien jälkeen, muodostaen noin 30 % B12-vitamiinin saannista. B12-vitamiini on kasviruokavaliossa erityisen niukkaa, joten kasvijuomien täydentämisellä olisi esimerkiksi vegaanisessa ruokavaliossa suuri merkitys.

Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että jotta kasvipohjaisia maitoa korvaavia juomia voitaisiin pitää täysin maitoon verrattavissa, kalsiumin lisäksi tulisi pohtia ainakin jodin, D-vitamiinin ja B12-vitamiinin merkitystä ja harkita niiden mukaan ottamista ravitsemuksellisen vastaavuuden indikaattoreiksi.

Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa ehdotusta jättää palkokasveista valmistetut juomat, kuten härkäpapujuomat, verotuksen ulkopuolelle. Elintarviketeollisuudelle tulee pyrkiä luomaan jatkossakin mahdollisuuksia erilaisten kotimaisten raaka-aineiden käyttöön. On tärkeä, että veropohjaa voidaan tarkistaa uudelleen, jotta tällaisia toistensa korvaavia raaka-aineita voidaan huomioida.

Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa myös ehdotusta tiettyjen vähän alkoholia sisältävien juomien alkoholiveron korottamisesta. Veronkorotus kohdentuisi 1,2–2,8 prosenttia alkoholia sisältäviin mietoihin käymisteitse valmistettuihin juomiin, joiden alkoholiverotaso jäisi ilman korotusta selvästi alemmaksi kuin paljon sokeria sisältävien juomien virvoitusjuomavero.